

Nadat hij een poosje gelopen had, vond hij een wilgenteen, die nam hij mee. Daarna vond hij een potscherf, die nam hij ook mee. Vervolgens vond hij een dode ekster en even later een bokkenhoorn; hij vond er nog een en toen hij over de pas bemeste landerijen naar de koningshoeve liep, lag daar een versleten schoenzool. (Ook die raapte hij op).

Uit het Asbjørnsen en Moe-sprookje *De prinses die altijd het laatste woord moest hebben*, een mondeling overgeleverd Noors volksverhaal dat laat zien waarom we een hok nodig hebben.

INHOUD

DE LAATSTE KAMER	9
IN HET EERSTE HOK WERD VADERS LIJK OPGESLAGEN	15
DE GARAGE: WAAR KUN JE JE ZIEL BEWAREN?	21
HET HOK DER HERINNERINGEN	33
EEN WERELD VOL HOKKEN	39
DE SLOTEN	65
HET SOUTERRAIN: HET VOORLAATSTE BASTION VAN DE MAN	69
HET WERKHOK	75
HET EXTREME HOK	87
HET SCHRIJFHOK	93
HET GRIEZELHOK	99
HET HOK EN DE VROUW	105
HET FIETSENHOK	109
JE EIGEN HOK BOUWEN	123
UNPLUGGED	153
DE ZUINIGHEIDSVAl	161
LITERATUUR	173
FOTOVERANTWOORDING	176

**DE
LAATSTE
KAMER**

Er is nog één kamer. Eén kamer waar de oppervlakken niet van glas en geborsteld staal zijn, een kamer die schijt heeft aan matchende kleuren. Er is een toevluchtsoord, een kamer die bedoeld is voor nuttige zaken in plaats van voor de show, een kamer voor plannen maken en uitvoeren in plaats van consumptie en lethargie.

Als al het andere is verworden tot een inferno van trends en gadgets, die bovendien altijd stukgaan, verslijten of moeten worden vervangen, dan heb je in elk geval je hok nog. In je hok is het veilig en vertrouwd. Het is er misschien wel koud, en misschien stinkt het er, maar je bent er in elk geval de baas.

Waar kun je dat verder nog zeggen?

Voor sommigen is het hok niet meer dan een lade in het kastje in de gang of een paar vierkante meter in de kelder. Voor anderen is het een gammal tuinhuisje, een boothuis, een schuurtje, een zolder of een garage. Een enkeling wóónt praktisch in zijn hok, een plek waar aan alle wanden gereedschap hangt en waar nieuwe aanwinsten al in versleten toestand binnenkomen.

Er zijn ook mensen die niet over een hok, in wat voor vorm dan ook, beschikken. Die kunnen nooit iets repareren en moeten elke keer dat er onverhoopt iets moet gebeuren mensen inhuren. Die kunnen niks op eigen houtje inrichten, maar zijn overgeleverd aan de smaakpolitie en de heersende trends. Alsof je in een hotel woont: het lijkt misschien wel luxe, maar eigenlijk is het een vorm van zelfverloochening, een bijna kloosterachtige ascese.

Systeem: er bestaan drie heersende filosofieën binnen hoksystemen:

- 1) het zo organiseren dat alleen jij er iets kunt vinden
- 2) het zo organiseren dat iedereen er iets kan vinden
- 3) het gewoon volproppen. In tegenstelling tot wat je misschien zou denken, vereist methode 1 de meeste tegenwoordigheid van geest. Voor methode 2 heb je eigenlijk alleen geld voor kasten en lades nodig, en veel ruimte.

Als je de mens definieert als een aap die gereedschap weet te gebruiken, dan is het hok – het schuurtje, de aanbouw, de werkplaats, het volkstuinhuisje – het laatste bastion van de mensheid. Van alle kamers in een modern huis is het hok de ruimte die het meest op de woning van onze voorouders lijkt. Slaapkamer, woonkamer en keuken zijn alleen maar opsmuk en luxefenomenen. Het gereedschap dat ons verbindt met de rest van de fysieke wereld wordt in het hok bewaard. Hier worden alle dingen die later nog eens van pas kunnen komen opgeslagen. En er is in een hok meestal gebrek aan ruimte en goede verlichting – net als in de holen van de oermens.

Er wordt in dit boek veel over mannen gesproken, en over hoe belangrijk het is dat mannen een eigen ruimte hebben, dat ze op ten minste één plek in hun huis echt thuis zijn. Dat komt omdat me is opgevallen dat erg veel mannen alleen maar even op bezoek lijken te zijn, net als de kat van de burens, ook op de plek die ze bij de belastingdienst als woonadres opgeven. Zelfs in onze tijd zijn de taken in huis vaak zo verdeeld dat de vrouw verantwoordelijk is voor de binnenkant van het huis en de man voor de buitenkant. Is dat aangeboren? Is dat goed of slecht? Moeilijk te zeggen, maar het lijkt alsof veel stelletjes deze taakverdeling redelijk goedgehumeurd accepteren. Met als gevolg dat het hok nu vaak de enige ruimte in huis is waar de man bijna alles bepaalt.

Dit is een boek over het hok, *de mancave*, zowel in letterlijke als figuurlijke zin. Dit is een boek over de kamer die je zelf creëert. Het tegenovergestelde van een kamer waar je alles zelf scheidt, is een kamer waar je helemaal niks in te brengen hebt, en voor zulke kamers bestaat een woord: een gevangenis.

Het hok, daarentegen, is de vrijheid zelve.

Het optimaal benutten van de ruimte: er zijn niet veel mensen die te veel ruimte in hun hok hebben. Dingen onder het plafond ophangen kan een goede oplossing zijn, maar let er dan wel op dat je nog bij de spullen die aan de muur hangen kunt. Hier wordt een oude bedbodem gebruikt om handschoenen, mutsen en andere kleren te drogen. Dat werkt alleen als de ruimte verwarmd is. Deze foto is gemaakt in de vissershut van de familie Doolan, Nisga'a-dal, Canada.

Mier kommen

et Foto®

SARVA

**IN HET
EERSTE HOK
WERD
VADERS LIJK
OPGESLAGEN**

Wie bouwde het eerste hok? Hoewel dat misschien een idiote vraag lijkt, markeert het eerste hok niets meer en niets minder dan een belangrijk keerpunt in de geschiedenis van de mensheid. Want eigenlijk luidt de vraag aldus: wanneer werd het handiger om dingen op te slaan in plaats van ze mee te zeulen of ze ter plekke te maken?

Grof gezegd kunnen we stellen dat de mate van respect waarmee Europeanen vreemde volkeren tegemoet traden, evenredig was aan de belangstelling van dat volk voor de opslag van dingen. De Azteken en de Inca's hadden enorme centrale voedselvoorraden, om nog maar te zwijgen van hun schatkamers vol goud en zilver. Bij de Inca's was dit systeem zo consequent doorgevoerd, dat ze niet eens markten of iets dergelijks hadden. Er werden onderling geen spullen verkocht of geruild. Alles wat geproduceerd werd, werd centraal verzameld en van hogerhand aan het volk gedistribueerd, wat een enorme infrastructuur en veel opslagruimte vereiste.

Het Khoi-volk in zuidelijk Afrika en de Inuit in het Noordpoolgebied leefden in veel minder vruchtbare streken, waardoor grote bevolkingsconcentraties onmogelijk waren en constant rondtrekken een voorwaarde was om te overleven. Alles moest draagbaar zijn. Omdat ze geen geld of goederen op sloegen, werden ze door de Europeanen beschouwd als een minder ontwikkeld volk. Ook degenen die 'de nobele wilde' romantiseerden, beschouwden de hokloze maatschappij als primitief. Zelfs mensen die zich tegenwoordig de vaardigheden van deze volkeren (zoals speerwerpen en rapen en plukken) eigen proberen te maken, vinden dat. In verhalen van ontdekkingsreizigers en antropologen zien we